

Oide

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Seisiún 3: Measúnú foirmitheach agus aiseolas a úsáid chun tacú le scileanna taighde an scoláire

Fócas an tseisiúin

Oide

Breithnithe measúnaithe

Aiseolas agus machnamh ar
na chéad chéimeanna eile

Cleachtais mheasúnaithe

Oide

1. Maidir le forbairt **scileanna taighde** agus **anailísiú foinsí** na scoláirí, conas a d'athraigh do chleachtais measúnú foirmitheach agus aiseolais sa seomra Staire le roinnt blianta anuas?
2. Conas a dhéanann tú measúnú ar thaighde agus ar fhorbairt scileanna scoláirí?
3. Cá bhfaigheann tú an bunábhar do unbar mheasúnuithe?

Aiseolas

What advice and recommendations would you give to students starting research?

Ar bhain tú féin nó do scoláirí úsáid as Cartlann Nuachtán na hÉireann chun críocha taighde?

Liz Gillis

Staraí, léachtóir agus údar
'Women of the Irish Revolution',
'Revolution in Dublin' agus 'The
Fall of Dublin'.

Cén saghas cartlanna a mbíonn ann?

Oide

Cliceáil chun breathnú

Niamh Ní Charra

Tá Niamh ina bainisteoir tionscadail agus ina cartlannaí ar bhailiúcháin Chonradh na Gaeilge agus Mháire Mhic Roibín in Ollscoil na Gaillimhe faoi láthair. Is í an tOifigeach Cumarsáide agus Feachtais í do Chumann Cartlainne agus Taifead, Éire

Cartlann Nuachtán na hÉireann

Oide

Home / Scoilnet / Tools for Teachers / Irish Newspaper Archive

Irish Newspaper Archive

The Irish Newspaper Archive gives teachers and students unrivalled access to primary source documents through national and local newspapers covering hundreds of years of Irish history. Over 60 newspapers are included in the archive with some dating back as far as 1738.

NEW! Teachers now have access to the archives from home. Home access for teachers has the potential to dramatically change how the newspapers can be used in class.

School Access

Schools in Ireland have access to the Irish Newspaper Archive through the Schools Broadband Network at www.irishnewsarchive.com/

Home Access for Teachers

1. First Sign in to Scoilnet using your Scoilnet Account
2. Return to this page
3. Click this link.

Looking back at how the Rep. of Ireland soccer team's participation in 'Italia 90' had an impact on the entire country. (Irish Independent, November 19th, 2011)

The Irish Press is one of the national titles available through the Irish Newspaper Archive. Founded by Eamon deValera, it was first published in 1931 and ceased printing in 1995.

Search results for 'rural electrification'. Search was confined to the Irish Examiner and Irish Farmer's Journal.

Conas a d'fhéadfaí an acmhainn seo a úsáid chun tacú le scileanna taighde scoláirí chomh maith le measúnuithe tacaíochta?

Nóta: Tá Cartlann an Irish Times saor in aisce freisin do gach scoil ar Líonra Leathanbhanda na Scoileanna (LLS)

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Treoir maidir le rochtain a fháil ar Chartlann Nuachtán na hÉireann do mhúinteoirí

Oide

Conas a d'fhéadfá an chartlann seo a úsáid chun tacú le scileanna feasacht stairiúil na scoláirí agus iad a mheas?

- Miontaighde – cad é a bhí ag tarlú ag am imeachtaí eile
- Stair theaghlaigh
- Stair áitiúil
- Imeachtaí náisiúnta agus idirnáisiúnta

Oide For Schools & Colleges Department of Education

Guide to accessing and using the Irish Newspaper Archive through Scoilnet.ie

Access

1. Register with Scoilnet.ie or login to your account.
2. Go to the following Scoilnet.ie address for Home Access for Teachers <https://www.scoilnet.ie/scoilnet/tools-for-teachers/ina/>

Home Access for Teachers

1. First Sign in to Scoilnet using your Scoilnet Account
2. Return to this page
3. Click this link.

Refining your search on the Irish Newspaper Archive

- Keywords
- Select all or some publications
- Date parameters
- Using the text version for accessibility
- Download documents as PDFs

Refine Search

ALL of these words

THE EXACT word or phrase

ANY of these words

EXCLUDE these words

OR

Filter by site

All sites

Search front pages only

Limit date range

From date: [YYYY-MM-DD]

To date: [YYYY-MM-DD]

Search

Clear All

Suíomh Google 2024/2025

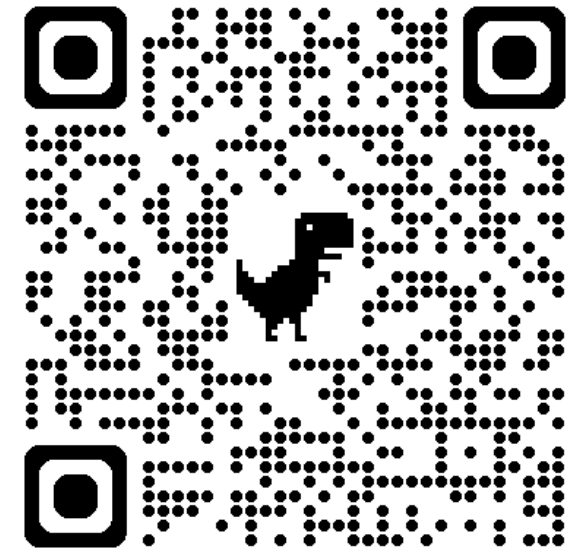

Oide

Tacú le Scileanna Taighde Éifeachtach

Clliceáil le haghaidh Gníomhaíochtaí
agus Tacaí Seisiúin

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

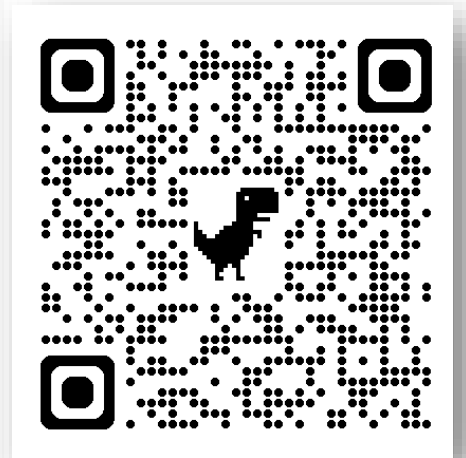
Padlet Cartlanna

Oide

The Padlet board, titled "Archives", is organized into columns and rows of resource cards. The columns are labeled: "Ireland (general)", "pre 1900 Ireland", "post 1900 Ireland", "pre 1900 Europe", "post 1900 Europe", and "pre 1900 Wider World".

- Ireland (general):** Includes "Archives Directory Ireland" (OSCR, www.oscr.org.uk), "Mná 100" (mná100.ie), and "Central Statistics Office Ireland".
- pre 1900 Ireland:** Includes "The Famine" (WAI-AA, repository.quinnipiac.edu), "pre-1901 Census" (census.nationalarchives.ie), "Ireland Illustrated, 1680-1860" (Ireland Illustrated, 1680-1860), and "Historic Environment".
- post 1900 Ireland:** Includes "Oireachtas Archives" (oireachtas.ie) and "WWI Veterans".
- pre 1900 Europe:** Includes "British History Online" (history.ac.uk) and "The National Archives UK" (nationalarchives.gov.uk).
- post 1900 Europe:** Includes "United States Holocaust Memorial Museum" (ushmm.org), "The Museum of Jewish Heritage - A Living Memorial to the Holocaust" (mjhnyc.org), and "French Revolution Images".
- pre 1900 Wider World:** Includes "National Archives - The American Revolution" (archives.gov), "Library of Congress - Chronicling America" (chroniclingamerica.loc.gov), and "African Studies: Digital Historical Archives".

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Foinsí ó Chartlann Nuachtán na hÉireann

Oide

Butte Independent 1910-1930, Dé Sathairn, 13 Meán Fómhair, 1913; Rannóg: Leathanach tosaigh, Leathanach:1

Radhairc Fhiáine ag Stailc Bhaile Átha Cliath.

Maraíodh beirt agus gortaíodh na céadta eile i stailc Bhaile Átha Cliath— gortaíodh 30 póilín.

Griosaíonn gabháil an daoscarshlua

Is é Larkin rúnaí Cheardchumann na nOibrithe Iompair, a chruthaigh sé féin a

bheag nó a mhór, ag ollmhór aige i measc comhcheilg cheannai scoirfidh sé de bheith chuir cosc ar an gcruí ghabháil. Mná agus L fearg an phobail i gco as a gcuid bataí in ag Domhnaigh gan stuaí ruathair fhiáine, go le ngabháil sna círéibe bharr gortuithe a bhí marbh, i riocht criticíú sochraid phoiblí d'Ó bheith ar an bpobal fa Cuireann roinnt cunta céad agus an líon a g an ball Sóisialach ag teacht go Baile Átha Tá bac á chur ar thrá roinnt stailceanna ag an Uasail Larkin agus amhsóireacht a athml póilíní ag Plás Beresf Bhí roinnt ionchúiseai agus i gcás amháin g síochána air as imea Independent Newspa poiblí a eisiúint i gcoir

Dundalk Democrat 1949-anois Dé Sathairn, 23 Aibreán, 1887; lch:6
CRUINNÍU FRITH-CHOMHÉIGNITHE DHUN DEALGAN

LÉIRSIU IONTACH

AGOID AN C.L.G.

Bhí aimsir ghlórmhar ann le li chuidigh gach rud a d'fhéag go fhéadfaidh líon na ndaoine a b agus ag an am céanna bhí na de Chumann Lúthchleas Gael de réir an ordaithe ó Fhear Ion tríú babhta de chluichí peile c sé chun solais go raibh cinne léirsiú frith-chomhéignithe a r uathu agus rinne siad cinneac dá gcróí, agus go mbiann siad ceangal atá acu le cúis naofa chontae láithreach, agus bhí cheist a bhí le sócrú. Ba é an t ionas nach mbeadh siad ag te d'eisigh siad cíorclán ag iarrai bhfeisteas peile, agus mar sin gceart a thabhairt do chlúban fiche i bhfeisteas (bristí glúine siad tríd an mbaile in ord mórguma urrúnta agus actai, a n seach, tharraing sin uile ardm fud an bhealaigh. Ag 12.30 th Dúchais, ar a raibh an Dr. Myl ionadaí ón gcearbh áitiúil de l

Kerry Sentinel 1878-1916, Dé Máirt, 03 Samhain, 1885

AGALLAMH AR AN UASAL PARNELL

(Ón New York Herald.) In Óstán Morrison, tháinig comhfhreagraí an Herald suas leis an Uasal Charles Stewart Parnell an ceannaire Éireannach. Bhí sé díreach tar éis teacht-leaindeáil sé ó Avondale. Rith Feisirí Parlaiminte isteach agus amach, agus tháinig uaisle ar mhaith leo a bheith ina reachtóirí agus d'imigh siad. Sa deireadh tháinig seal bhur gcomhfhreagraí. Tugadh isteach i seomra mór fáiltithe mé, a úsáideann an ceannaire Éireannach mar cheanncheathrú ghinearálta dó féin. Bhí an tUasal Parnell díreach críochnaithe ag deachtú roinnt litreacha chuig a rúnaí príobháideach, a bhí ina suí ag bord mór ag scríobh amach nótaí. Bhí an ceannaire Éireannach ina sheasamh in aice na tine, ag meabhrú carn litreacha, oscailte agus gan oscailt, a bhí leagtha amach ar bhord.

AM A THABHAIRT DON "HERALD."

" Bhí mé an-ghnóthach díreach anois, ach spárálfaidh mé leathuair an chloig don "Herald". Suigh síos. " Tá neart iarrthóirí ann, a Uasail Parnell" an chéad rud a dúirt bhur gcomhfhreagraí. " Féach anseo," a d'fhreagair an ceannaire Éireannach, agus é ag tagairt do na paicéid ollmhóra litreacha, "Tá an dúrud, dáiríre an dúrud iarrthóirí ann," agus tháinig aoi bh gháire chiúin ar a aghaidh, agus las a shúile liatha le rian ar éigean den aoi bhneas slítheánta.

Oide

So I'm always just trying

Muinteoir Stair David Dillon
Coláiste San Proinsias,
Baile an Róistigh, Corcaigh

Cén tacaíocht a bheadh ag teastáil ó
scoláirí agus iad ag plé le foinsí scríofa
mar seo?

Tacú leis an bhFoghlaim
Ghairmiúil i measc Ceannairí
Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional
Learning of School Leaders
and Teachers

Tacaíochtaí litearthachta

Oide

Home » Post-Primary » English » Literacy

- News & Updates
- Key Documents
- Professional Learning Materials
- Preparation for Teaching and Learning
- Resources

Supporting Literacy Across the Curriculum

Please find a selection of supports below. Scroll down under each heading.

- Literacy Supports
  - Writing - A Scaffolded Approach
  - Bloom's Taxonomy
  - Writing in a Variety of Formats
- Graphic Organisers
  - Graphic Organiser Booklet
  - Storyboard Template
  - WOW Words
- Digital Literacy Supports
  - Pobble
  - Word Hippo
- 'How to Videos' for Digital Supports
  - Rewordify
  - Canva-Magic Switch
  - PowerPoint Live

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Cad iad na scileanna feasacht stairiúil agus an t-eolas atá ag teastáil chun na ceisteanna seo a fhreagairt?

Oide

(C) Ciallaíonn an leanúnachas go leanann cúrsaí mar atá siad agus nach n-athraíonn siad mórán.

Cén fhianaise ar leanúnachas atá sa dhá fhótagraf?

(E) Ainmnigh gluaiseacht spóirt, chultúrtha nó shóisialta a ndearna tú staidéar uirthi agus a chuaigh i bhfeidhm ar shaol na hÉireann (ag leibhéal áitiúil nó náisiúnta).

Sliocht as Scrúdú Stair na Sraithe Sóisearaí 2023 C8

Toradh Foghlama 2.10:

Míniú a thabhairt ar an gcaoi a raibh tionchar ag gluaiseacht spóirt, chultúrtha nó shóisialta amháin ar shaol na hÉireann.

The GAA is an example of a sporting, cultural or social movement that impacted on Irish life. Examine the two photographs below and answer the questions which follow.

Photograph 1: Camogie match played at Victoria Cross, Cork, in 1915.

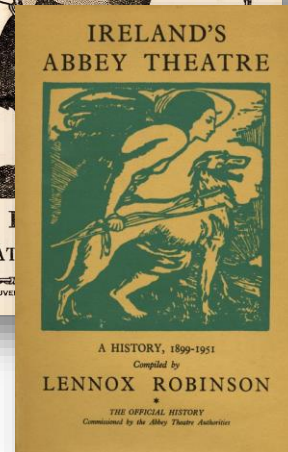
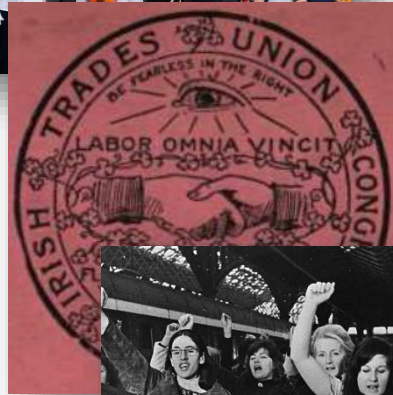
Photograph 2: Camogie match played at Croke Park, Dublin, in 2019.

Míniú a thabhairt ar an gcaoi a raibh tionchar ag gluaiseacht spóirt, chultúrtha nó shóisialta amháin ar shaol na hÉireann

Oide

Cad é a d'fhéadfaí a chur leis an liosta a thugtar?

Measúnú a chruthú

1. Roghnaigh ceann de na foinsí a chuirtear ar fáil agus sainaithin sliocht cuí a thabharfaidh chun tosaigh **scileanna feasacht stairiúil** do scoláirí
2. Bunaithe ar an sliocht atá roghnaithe agat, dear measúnú gearr do scoláirí Sóisearacha nó Sinsearacha:
  - Déantar measúnú ar scileanna tuisceana na scoláirí
  - Déantar measúnú ar scileanna feasacht stairiúil na scoláirí m.sh.
  - Éilítear ar scoláirí breithiúnais a dhéanamh faoin bhfoinse
  - Cuimsítear ceist leantach a nascann le toradh foghlama nó le topaic staidéir níos leithne
3. Sainaithin an réamhfhoghlaim a chaithfear a dhéanamh chun go mbeidh an scoláire in ann tabhairt faoin measúnú mar is ceart

Mioncheistiú

- Measúnuithe babhtála – smaoinigh ar do chuid scoláirí, an bhfuil aon rud a ba ghá duit a chur in oiriúint ionas go bhféadfadh do scoláirí féin an measúnú seo a dhéanamh?
- Cad é luach na gníomhaíochta seo, dar leat?
- Ar athraigh rannpháirtíocht leis an ngníomhaíocht do chuid breithnithe maidir le measúnú a dhéanamh ar fhorbairt scileanna do scoláirí?
- As seo ar aghaidh an bhfuil aon rud a chuirfidh tú san áireamh nó a athróidh tú i do chleachtais mheasúnaithe?

Oide

Oide Department of Education and Skills

Measúnú a Dhéanamh

Torthaí Foghlama:

Abhar:

Réamhfhoghlaim:

Ceisteanna:

Oide Department of Education and Skills

Aiseolas

Moltaí:

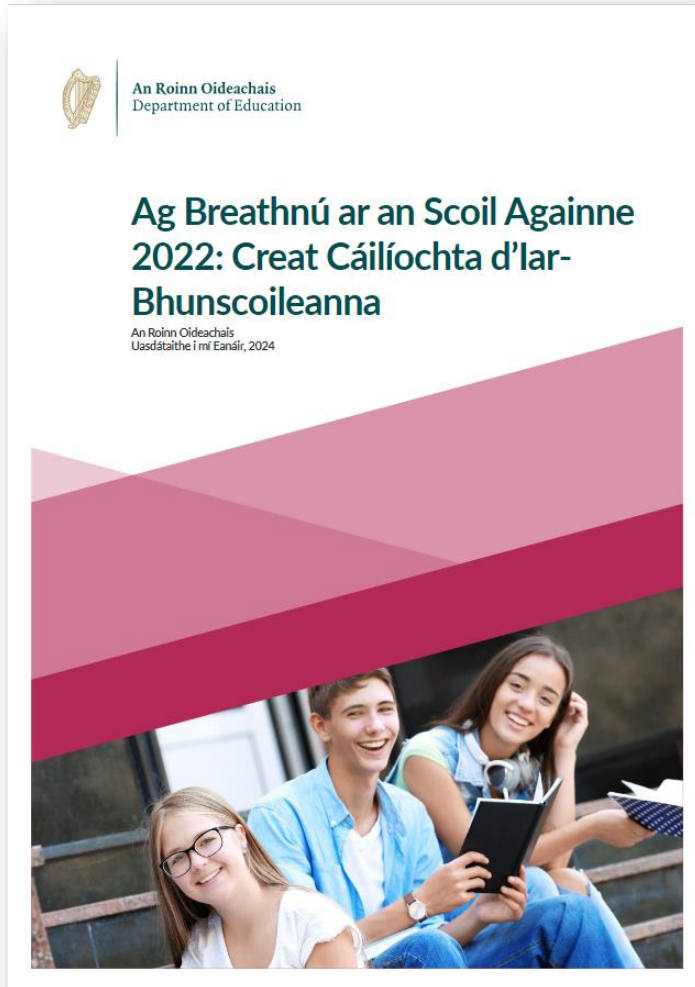
- An bhfuil aon rud a chaithfeá a chur in oiriúint ionas go bhféadfadh do scoláirí féin an measúnú seo a dhéanamh?
- Ar athraigh rannpháirtíocht leis an ngníomhaíocht do chuid breithnithe maidir le measúnú a dhéanamh ar fhorbairt scileanna do scoláirí?
- As seo ar aghaidh an bhfuil aon rud a chuirfidh tú san áireamh nó a athróidh tú i do chleachtais mheasúnaithe?

‘Cuireann múinteoirí aiseolas cuiditheach, forásach ó bhéal agus scríofa ar fáil do scoláirí go rialta. Úsáideann múinteoirí aiseolas chun oibriú le scoláirí ar straitéisí soiléire chun feabhais.’ Ich. 31

‘Déantar athbhreithniú agus gníomhú córasach ar mhachnamh agus aiseolas na scoláirí ar a gcuid foghlama le linn gníomhaíochtaí ullmhúcháin aonair agus comhoibríocha na múinteoirí .’ Ich. 33

‘I gcomhar leis na scoláirí, tá polasaí scoile uile forbartha ag na múinteoirí i dteannta a Chéile ar mheasúnú atá oiriúnach don churaclam agus dá scoláirí. Áirítear cleachtais mheasúnaithe fhoirmitheacha agus shuimitheacha measúnaithe sa pholasaí. Cuirtear i bhfeidhm go comhsheasmhach é agus déantar athbhreithniú comhchoiteann air.’ p. 34

Dréimire Aiseolais

Moladh	<p>Moltaí a dhéanamh ar an gcaoi chun rudaí a fheabhsú</p> <ul style="list-style-type: none"> • Cuir i gcás...? • B'fhéidir go bhféadfá ...? • An bhféadfainn a mhóladh go ...? • B'fhéidir gur mhaith leat breathnú air ... seo?
Athbhreithniú	<p>Luaigh cad é a chuireann mearbhall ort nó atá ina ábhar imní agat</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ar smaoineadh tú ar • Is é an rud nár thuig mise • B'fhéidir gur smaoineadh tú air seo, ach?
Measúnú	<p>Cuir in iúl don scoláire cad é is maith leat faoin smaoineamh nó faoin ábhar i dtéarmaí ar leith</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is é an rud is maith liom faoi • Pointe dearfach amháin is ea • Bhí suim ar leith agam i
Soiléiriú	<p>Cuir ceisteanna soiléirithe</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ní raibh mé cinnte cad é a bhí i gceist agat • An gcuideofá liom tuiscint níos fearr a fháil ar • Is é seo an méid is dóigh liom atá tú a mhaíomh

Cad iad na straitéisí aiseolais is éifeachtaí chun feabhas a chur ar ghnóthachtaí scoláirí sa stair?

Breithnithe amach anseo

Oide

Conas a d'fhéadfadh IS bonn eolais a chur faoi chleachtais taighde agus mheasúnaithe amach anseo?

Oide

Tacaíochtaí Breise

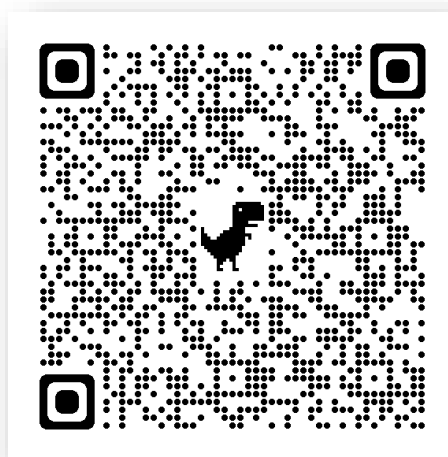
Oide

Tabhair cuairt ar ár
láithreán gréasáin

www.oide.ie

Déan teagmháil le:

eolas@oide.ie

Glac síntiús linn
chun an nuacht
is déanaí a fháil.

Lean muid ar X
@Oide_History